

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

СЕКЦІЯ 6. ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ

Голубович І.В., Хмарський В.М.

КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ ТІЛЕСНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ВІЗІЇ ІЛЛІ МЕЧНИКОВА..... 161

Овчаренко Л.С., Герасімчук Т.С., Кіріцева О.А.

ПСИХІЧНИЙ СТАН ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ У ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 162

Бондарева С.А., Черненко О.Є.

ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: МІЖ ВІДНОВЛЕННЯМ НОРМИ ТА МЕДИКАЛІЗАЦІЄЮ ТІЛЕСНОСТІ..... 169

Косс А.

БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН ТІЛЕСНОСТІ: ВІД СОЦІАЛЬНОЇ НОРМОВАНOSTI ДО ГЕНЕТИЧНОГО ПОКРАЩЕННЯ В СПОРТІ..... 171

Серіков К.В.

КРИТЕРІЇ ГОСПІТАЛІЗАЦІЇ ХВОРИХ ІЗ ШЕМІЧНИМ МОЗКОВИМ ІНСУЛЬТОМ У ВІДДІЛЕННЯ ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ ТА РІШЕННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ЛІКУВАННЯ У ГОСТРІЙ ФАЗІ ЗАХВОРЮВАННЯ..... 174

Таран Р.М.

ВІД КОНТРОЛЮ БОЛЮ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ: СУЧАСНА АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ В ЕТИЧНОМУ ВИМІРІ..... 176

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Волосовець О.П., Волосовець Т.М.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ..... 178

Алієва О.Г., Таврог М.Л., Попазова О.О., Макєєва Л.В., Громоковська Т.С.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 180

Haidai N.V., Kyrychenko M.M., Deinichenko O.V., Pavliuchenko M.I., Shapoval O.S.

EXPERIENCE IN IMPLEMENTING INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF ENGLISH-MEDIUM STUDENTS IN OBSTETRICS AND GYNECOLOGY UNDER MARTIAL LAW AND IN COMPLIANCE WITH EUROPEAN STANDARDS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE..... 185

Губка В.О., Головка М.Г., Гайдаржі Є.І., Охріменко Г.І.

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 188

Kaliuzhna V.V.

PROBLEMS OF DISTANCE TEACHING OF DERMATOLOGY AND VENEREOLOGY IN HIGHER MEDICAL EDUCATION INSTITUTIONS..... 189

Козиряцька С.А.

ВИРОБЛЕННЯ НАВИЧОК РЕДАГУВАННЯ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЇХ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ..... 191

Крупей К.С., Деген А.С., Гуліна О.С.

CHATGPT У МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ГЕНЕРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРИСТУВАЧА..... 192

Лукіна Г.М.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 194

Моргуницова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО СКЛАДАННЯ ЄДКІ ТА ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ..... 196

29. OECD. *Society at a Glance: Mental Health*. Paris: OECD, 2023.
30. Petrenko I. Медіа як інструмент гібридної війни. *Philology and Journalism* DOI <https://doi.org/10.36074/logos-29.03.2024.079>
31. Pfefferbaum B., North C. S. Mental health and disaster response. *New England Journal of Medicine*. 2020. Vol. 383. P. 510–512.
32. Pomerantsev P. *This Is Not Propaganda*. London: Faber & Faber, 2019. 256 p.
33. Potter W. J. *Media Literacy*. 9th ed. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2019. 544 p.
34. Rid T. *Active Measures: The Secret History of Disinformation*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2020. 432 p.
35. Shapiro I. *Politics Against Domination*. Cambridge: Harvard University Press, 2016. 416 p.
36. Shultz J. M., Forbes D. Psychological first aid: Rapid proliferation and the search for evidence. *Disaster Health*. 2014. Vol. 2, No. 1. P. 3–12.
37. Silver R. C., Holman E. A., Andersen J. P. et al. Mental- and physical-health effects of acute exposure to media images of the September 11 attacks. *Psychological Science*. 2013. Vol. 24, No. 9. P. 1623–1634. DOI: 10.1177/0956797612460406.
38. Sunstein C. *#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media*. Princeton: Princeton University Press, 2017. 320 p.
39. Tinto V. *Leaving College: Rethinking the Causes and Cures of Student Attrition*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press, 1993.
40. UNESCO. *Media and Information Literacy in Times of Crisis: Building Resilience and Inclusion*. Paris: UNESCO, 2022. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380583> (дата звернення: 09.02.2026).
41. WHO. *Mental Health and Psychosocial Considerations During Armed Conflict*. Geneva: WHO, 2022.
42. WHO, UNICEF. *Doing What Matters in Times of Stress*. Geneva, 2020.
43. Єрьоменко В. П., Марченко І. М. Емоційний стан студентів під час воєнного інформаційного навантаження. *Психологічний журнал*. 2022. № 1. С. 44–51.
44. Найдьонова Л. А. Медіаграмотність у воєнний час. *Психологія і суспільство*. 2023. № 2. С. 72–99.
45. Найдьонова Л. А. Медіатравма війни та психологічна стійкість молоді. Київ: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2022. 176 с.

**EXPERIENCE IN IMPLEMENTING INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES
IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF ENGLISH-MEDIUM STUDENTS IN
OBSTETRICS AND GYNECOLOGY UNDER MARTIAL LAW AND IN COMPLIANCE
WITH EUROPEAN STANDARDS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE**

*Nataliia Haidai, PhD, Associate Professor;
Mykhailo Kyrychenko, Assistant;
Olena Deinichenko, PhD, Associate Professor;
Mykhailo Pavliuchenko, PhD, Associate Professor;
Olga Shapoval, DSc, Associate Professor,
Department of Obstetrics and Gynecology,
Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University*

Анотація. Роботу присвячено сучасним підходам до оптимізації навчального процесу англomовних студентів IV–V курсів за спеціальністю «Акушерство і гінекологія» в умовах викликів воєнного стану в Україні. Обґрунтовано доцільність упровадження змішаного формату навчання, що поєднує аудиторну та дистанційну складові, з метою забезпечення безперервності освітнього процесу та формування професійних компетентностей майбутніх лікарів. У роботі розглянуто використання інтерактивних освітніх технологій, зокрема

симуляційної програми Body Interact, удосконалення практичних навичок шляхом аналізу клінічних ситуацій, а також контроль засвоєння алгоритмів надання невідкладної допомоги. Підкреслено роль педагогічної та клінічної майстерності викладача у забезпеченні якості практико-орієнтованого навчання. Окрему увагу приділено залученню студентів до науково-дослідної діяльності в межах студентського наукового товариства на кафедрі акушерства і гінекології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Ключові слова: англomовні студенти; акушерство і гінекологія; змішане навчання; симуляційні освітні технології; Body Interact; невідкладні стани; студентське наукове товариство.

Abstract. This paper focuses on contemporary approaches to optimizing the educational process for English-medium fourth- and fifth-year students in Obstetrics and Gynecology under the conditions of martial law in Ukraine. The feasibility of implementing a blended learning format that combines face-to-face and distance components is substantiated as a means of ensuring continuity of the educational process and developing professional competencies of future physicians. The study considers the use of interactive educational technologies, in particular the Body Interact simulation program, improvement of practical skills through the analysis of clinical scenarios, as well as assessment of students' acquisition of emergency care algorithms. The role of the teacher's pedagogical and clinical expertise in ensuring the quality of practice-oriented training is emphasized. Special attention is paid to involving students in research activities within the student scientific society at the Department of Obstetrics and Gynecology of Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University.

Key words: English-medium students; obstetrics and gynecology; blended learning; simulation-based educational technologies; Body Interact; emergency conditions; student scientific society.

Under the conditions of martial law in Ukraine, ensuring the safety of all participants in the educational process while simultaneously maintaining a high level of professional training that meets contemporary European clinical protocols and standards of higher medical education remains one of the key priorities of the academic and teaching staff of clinical departments. Of particular importance is the implementation of innovative methods for the development of professional competencies of medical students, especially in the context of limited access to traditional face-to-face education.

International English-medium students of the 4th–5th years of study, demonstrating a high level of academic motivation, have expressed their readiness and willingness to continue medical education at higher education institutions of Ukraine despite the significant security challenges caused by martial law. In this regard, the academic and teaching staff of the university's clinical departments are focused on ensuring high-quality theoretical training and the formation of practical professional competencies with their subsequent application in accordance with contemporary European standards of higher education [4, pp. 149-154]. In this context, the implementation of the principles of the Bologna Process is considered a key mechanism for the modernization of higher education, ensuring a competency-based orientation of learning, academic mobility, and alignment of educational programs with European approaches to specialist training [3, pp. 216-219].

Despite the difficult conditions, Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University, through the active implementation of modern educational technologies, maintains the capacity to comprehensively support the educational, diagnostic, therapeutic, and research components of the educational process. An important tool in this regard has been blended learning, which combines face-to-face and distance components and has demonstrated its effectiveness in crisis situations.

In the autumn semester of the 2025–2026 academic year, a blended (face-to-face and distance) learning format was implemented for the first time at the Department of Obstetrics and Gynecology for English-medium students of the 4th–5th years at the Berehove campus. Practical classes were conducted in an in-person format with visits to a local clinical base. During offline sessions, students became acquainted with the structure and functioning of the healthcare institution and developed skills in professional communication with patients, history taking, obstetric and gynecological examination techniques, the use of modern medical instruments, diagnostic methods, treatment,

prevention, and rehabilitation aimed at preserving women's health and reproductive potential under the supervision of a lecturer. Lecture materials were delivered online using the Microsoft Teams platform. During the semester, five lectures were delivered in accordance with the approved educational program. This format made it possible to combine safe learning conditions with adherence to the principles of continuity and systematic presentation of educational content.

In the process of professional training, a future physician must not only possess theoretical knowledge but also be able to apply it in practice. The formation of medical skills and practical competencies is possible only through the direct involvement of students in the clinical process, which includes interaction with patients, analysis of medical history and pregnancy courses, performance of objective examinations, and interpretation of diagnostic findings. Under such conditions, students become active participants not only in the educational but also in the therapeutic process, which positively influences their professional self-assessment and learning motivation. Similar approaches to practice-oriented medical training are widely applied in the medical education systems of European Union countries, particularly in Poland, where the integration of clinical practice into the educational process is considered a prerequisite for the development of professional competencies of future physicians [1, pp. 38-50].

A lecturer of a clinical department, combining pedagogical and medical activities, establishes specific partnership-based relationships with students. During clinical case discussions, lecturers and students effectively act as colleagues, which contributes to the development of clinical thinking, professional responsibility, and teamwork skills. Particular attention is paid to the early diagnosis of emergency conditions and the timely implementation of therapeutic interventions, which directly affect treatment outcomes.

An important component of the educational process is the involvement of students in research activities. Students are offered a choice of research topics and receive methodological support in preparing presentations and reports for meetings of the student scientific society, which successfully operates in the department. The experience of domestic higher education institutions indicates that the integration of the principles of the Bologna Process into the training of medical specialists contributes to improving the quality of practical training, developing interdisciplinary skills, and actively engaging students in research activities [5, pp. 31-35].

Simulation-based training is a modern educational technology for acquiring practical skills, competencies, and knowledge, based on the modeling of clinical situations using specialized educational equipment. Its main advantages include patient safety, reduced stress for students, and the opportunity for repeated practice according to the principle "train until mastery is achieved" [6, pp. 24-30]. Medical skills are acquired through both cognitive (knowledge-based) and psychomotor (practical) learning. Basic clinical and theoretical training of medical professionals includes non-technical skills such as communication, clinical reasoning, and planning. Continuous practice and simulation are essential for mastering and refining technical, psychomotor, and communication skills, allowing these procedures to be performed automatically [2, pp. 10-18].

At Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University, a multidisciplinary educational, clinical, and research training center has been established and is functioning successfully, meeting contemporary requirements for simulation-based education. The center provides a simulated learning environment using mannequins and standardized patients, enabling the safe development of practical skills without risk to human health. Particular emphasis is placed on team-based training in clinical scenarios with clearly defined roles, facilitating the gradual formation of clinical thinking in future physicians – from simple to complex professional tasks.

The integration of educational and research activities results in a high level of learning outcomes. Students act as co-authors of scientific publications and actively participate in scientific conferences at the university, national, and international levels. Over the past year, students have presented the results of their research at international student scientific forums in Portugal, Poland, and Belgium and have been admitted to the "Young Scientists of Europe" community. The presence of a cohesive team of experienced lecturers who combine extensive clinical and pedagogical expertise ensures the successful implementation of the principles of the European educational space at

Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University. This is confirmed by the sustained motivation of English-medium international students who, despite the challenges of wartime conditions, continue their education and professional development within the university.

References

1. Khomenko KP. Trends, principles, and patterns of physician training in higher education institutions in Poland. Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Area. 2017;5(73):38-50. [in Ukrainian]
2. Kolesnyk YM, Lovkin OA, Siusiuka VG, Konkov DG, Romanova KB, Pavliuchenko MI, Kotlova YV. Simulation-Based Training: Forms and Methods of Practical Education. Lviv: Magnolia 2006; 2025. 256 p. [in Ukrainian]
3. Mykytenko M. Education and the Bologna Process. Current Issues of the Humanities. 2021;35(4):216–219. doi:10.24919/2308-4863/35-4-32. [in Ukrainian]
4. Pifko OO, Kalyniuk SS. The Bologna Process and higher education in Ukraine: actualization and development in the context of intensified European integration processes. Scientific Notes of Tavria National University named after V.I. Vernadsky. Series: Legal Sciences. 2023;34(73)(4):149-154. doi:10.32782/TNU-2707-0581/2023.4/22. [in Ukrainian]
5. Sitalo SG. Experience in implementing the basic principles of the Bologna Process in the training of clinical laboratory diagnostics specialists. ScienceRise: Pedagogical Education. 2025;2(63):31–35. doi:10.15587/2519-4984.2025.332254. [in Ukrainian]
6. Zaporozhan VM, Tarabrin OO. Simulation Medicine: Experience, Achievements, Prospects. 2nd ed. Lviv: Novyi Svit–2000; 2021. 272 p. [in Ukrainian]

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Губка Віктор Олександрович, професор,
доктор медичних наук, зав. кафедри;*

Головко Микола Григорович, кандидат медичних наук, доцент;

Гайдаржі Євген Іванович, кандидат медичних наук, доцент;

*Охріменко Георгій Іванович, кандидат медичних наук, асистент,
кафедра госпітальної хірургії,*

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Це важлива та актуальна тема, оскільки підготовка лікарів вимагає високого рівня практичних навичок, які важко передати через екран.

При дистанційному, за допомогою комп'ютера, навчанні студентів в умовах війни виникають наступні виклики:

1. Нестабільність зв'язку та енергопостачання: Постійні обстріли енергетичної інфраструктури призводять до переривання навчального процесу (синхронних занять), що порушує логіку викладання.

2. Психологічний стан учасників: Хронічний стрес, перебування в укриттях та тривожність як студентів, так і викладачів, знижують концентрацію та ефективність засвоєння матеріалу.

3. Цифрова нерівність: Різний рівень доступу до швидкісного інтернету та сучасної техніки у студентів, які перебувають у зоні бойових дій, на окупованих територіях або за кордоном.

4. Криза практичної підготовки («Біля ліжка хворого»): Медицина – це прикладна наука. Дистанційний формат позбавляє студентів можливості фізичного огляду пацієнтів, пальпації, перкусії та аускультатії. Неможливо опанувати практичні навички, методи інтенсивної терапії та невідкладної допомоги в домашніх умовах.

5. Методичні та академічні проблеми: Необхідність швидкої трансформації лекцій у якісний інтерактивний цифровий контент (віртуальні пацієнти, 3D-атласи), що потребує значних ресурсів. Складність контролю знань (іспитів, КРОК) у дистанційному режимі через